

Talec

Paul Claudel

Drama se godi za časa Napoleonovega propada. Talec je papež, ki ga je iztrgal iz ječe grof Georges de Coüfontaine in ga pripeljal v bivši samostan cistercijancev Coüfontaine, kjer živi njegova sestrična Sygne. Sygne je sirota, njeni in Georgesevi starši so bili umorjeni, Georgesu, ki je starejši od nje, je umrla žena in otroci. Sygne in Georges skleneta poroko. O tem, da je papež na gradu, izve Tousaint Turelure, prefekt ondotnega okraja, ki se poteguje za Sygne. Pride in zahteva papeža ali poroko.

Drugo dejanje

2. prizor:

Gospod Badilon (*debel duhovnik in kmečki nazunaj*): Ta človek pri Vas. Kaj pomeni ta obisk?

Sygne: Veste, da mi gospod prefekt naklanja svojo simpatijo.

Gospod Badilon: Ta obisk v tem trenutku!

Sygne: Gospod baron Turelure Me je prišel prosit za roko.

Gospod Badilon: Da se je upal?

Sygne: Kakšno predrznost najdete v tem? Baron, prefekt, general, poveljnik ne vem kaj vsemu, vsi Mareuilski vinogradi so njegovi, trije do štiri gradovi (vse to obteženo s hipotekami, je res). Kaj ni to pametna možnost?

In da se je obrnil name, kaj naj bi bil napravil? Ali je res on kriv, da nimam ne matere ne očeta? In dosti sem stara, da sama uredim te vrste posel, kakor druge.

Gospod Badilon: Bogu niso všeč grenke besede.

Sygne: Slišala sem te sladke besede, ko se mi je z njimi zaupal.

Gospod Badilon: In zakaj je izbral ta trenutek?

Sygne: Videli boste iz nadaljnjega.

Gospod Badilon: Morebiti ve, da je Georges tukaj?

Sygne: Ve.

Gospod Badilon: Ali ve tudi

Kdo je ta popotnik, ki ste ga ponoči sprejeli pod streho?

Sygne: Torej je res? Vi tudi trdite isto... Papež...

Gospod Badilon: ...ki ga je iztrgal iz ječe Vaš brat...

Sygne: O, ubogi, nori Georges!

Gospod Badilon: ...Je tukaj skrit in izročen Vaši brambi.

Sygne (*se obrne proti Kristusu na križu*): Gorje mi, da si me obiskal!

Gospod Badilon: Jaz ga pa slišim, kako odgovarja: Ti sama si me pripeljala sem.

Sygne: Držala sem te v rokah in vem, da si težak.

Gospod Badilon: Le za krepke je breme.

Sygne: Sedaj razumem, zakaj ste mi pomagali, in zakaj sem na novo zgradila to hišo, ne zase!

Gospod Badilon: Ampak, da oče vseh ljudi najde v njej zavetišče.

Sygne: Borno zavetišče za eno samo noč!

Gospod Badilon: Ne morete napraviti, da bi starec ušel?

Sygne: Toussaint straži vse sobe.

Gospod Badilon: Nobene rešitve ni za papeža?

Sygne: Turelure ga je dal v mojo roko.

Gospod Badilon: Kaj zahteva v zameno?

Sygne: Prav to roko.

Gospod Badilon: Sygne, rešite Svetega Očeta!

Sygne: Ampak ne za to ceno! Jaz pravim ne! Jaz nočem!

Naj se briga Bog za tega svojega človeka, kakor imam jaz dolžnost napram svojim!

Gospod Badilon: Predajte torej svojega očeta begunca.

Sygne: Ne bom predala svojega in njihovega telesa!

Ne bom predala svojega in njihovega imena!

Gospod Badilon: Predajte svojega Boga namesto tega.

Sygne (*proti Kristusu na križu*): Norčeval si se iz mene!

Gospod Badilon: Kaj ste ga prosili, kar Vas ni uslišal?

Kaj ste hoteli, kar niste dosegli? Sad svojega dela, imate ga.

Sygne: Imam ga!

Gospod Badilon: Rod je rešen z Georgesem, če ga rešite in ohranite njegovim otrokom.

Sygne: Moj Bog! Tukaj se vidi Tvoja roka!

Gospod Badilon: Jaz Vas ne razumem.

Sygne: Njegova žena, pravite, njegovi otroci...

Gospod Badilon: Kaj je?

Sygne: Vsi so mrtvi.

Gospod Badilon: Naj v miru počivajo. Prosti ste.

Sygne: Georges je še.

Gospod Badilon: Kaj mu ohranite boljšega kakor življenje?

Sygne: Čast.

Gospod Badilon: Tista čast, ki moraš z njo častiti očeta in mater.

Sygne: On je reven in čisto sam.

Gospod Badilon (*proti Kristusu na križu*): Nekdo drugi je bolj reven in bolj sam.

Sygne: Izvedite torej, ko Vam že moram vse povedati, oče, kaj sva napravila to jutro, on zadnji, in jaz zadnja našega rodu.

Gospod Badilon: Jaz Vas poslušam.

Sygne: To noč sva se obljubila drug drugemu.

Gospod Badilon: Oženjena še nista.

Sygne: Oženjena! Ah, to je več kakor vsak zakon. Dal mi je svojo desno roko, kakor gospod svojemu vazalu.

In jaz sem mu prisegla v svojem srečju.

Gospod Badilon: Prisega v noči. Same obljube in ne dejanje in ne zakrament.

Sygne: Ali naj prelomim svojo besedo?

Gospod Badilon: Več kakor vsaka beseda je Beseda, ki govori po Piju.

Sygne: Jaz se ne bom poročila s Toussaint-Turelureom.

Gospod Badilon: Tudi Georgesevo življenje je v njegovi oblasti.

Sygne: Naj umrje, kakor sem tudi jaz pripravljena umreti! Ali smo večni? Bog mi je dal življenje in rada mu ga vrnem. Ampak ime je moje! Moja ženska čast je samo moja!

Gospod Badilon: Dobro je imeti kaj, kar lahko daš.

Sygne: Georges bi poginil in ta starec naj ostane živ!

Gospod Badilon: On sam je šel po njega in ga pripeljal sem.

Sygne: Ta popotnik, ki je eno minuto pri nas, ta starec, ki bo takoj izdihnil!

Gospod Badilon: Vaš gost, Sygne.

Sygne: Moj Bog, stori svojo dolžnost zase, kakor jo storim jaz zase.

Gospod Badilon: Ljuba Sygne, kdor je bolj slab in bolj brez moči

Kakor Bog, ko ne more nič brez nas?

Sygne: Žalostna ženska slabost! Zakaj ga nisem ubila brez premišljanja

S tem orožjem, ki sem ga imela v roki? Ampak bala sem se, da to nič ne pomaga.

Gospod Badilon: Ali ste imeli to zločinsko misel?

Sygne: Vsi smo bili izročeni poginu in nisem imela več izbere.

Gospod Badilon: Prav lahko je uničiti, za kar je bilo treba toliko truda, da se reši.

Sygne: Ampak ubiti tega človeka je dobro.

Gospod Badilon: Tudi na njega misli Bog od vse večnosti in on je Njegov ljubi otrok.

Sygne: Ah, jaz sem gluha in ne slišim in jaz sem ženska in ne nuna vsa stopljena v vosek in mano kakor *Agnus Dei*!

In če ima Bog rad, da ga ljubim in to iz česar je, naj razume tudi moje sovraštvo, ki je, kakor ga ljubim, iz dna srca in zaklad mojega devišva!

Dajte vendar razumeti, da živim, odkar sem rojena, iz oči v oči temu človeku, in gledam, da ga opazujem in da se ga varujem, da ga na konec uklonim in se ga poslužim proti njegovi volji!

In neprenehoma se mi dviga v grlu zoper njega iz strahu in gnusa nova moč! In sedaj naj bi ga imenovala svojega moža, to žival! in radovoljno naj bi mu nastavila lice!

In jaz to odbijam, jaz pravim ne! Če bi sam živi Bog to od mene zahteval.

Gospod Badilon: Zato On tega nikakor ne zahteva,

Sygne: Kaj torej hočete v Njegovem imenu

Gospod Badilon: Jaz ne hočem, in ne zahtevam nič, ampak samo gledam Vas in čakam, Kakor je Mozes gledal kamen pred seboj, ko ga je bil udaril.

Sygne: Kaj čakate.

Gospod Badilon: Tistega, zakar je jasno, da ste bili ustvarjeni in rojeni.

Sygne: Ali naj rešim papeža za ceno svoje duše?

Gospod Badilon: Bog ne pripusti? Da bi hoteli ustvariti kaj dobrega s slabim.

Sygne: Ne bom dala svoje duše hudiču!

Gospod Badilon: Ampak že jo ima nasilni duh.

Sygne, Sygne in to noč ste sprejeli Jezusa Kristusa v usta.

Sygne (zamolklo): Imejte usmiljenje z menoj.

Gospod Badilon (na ves glas): O Bog, usmilite se Vi mene, ki Vam moram govoriti besede, katerih me je groza!

Vaša mati sveta grofica Renee, se je ozrla name, ko sem bil še zanikaren pob in me je napravila za duhovnika tukaj za večno.

In dobro? In jaz sem tisti, ki zahtevam od njene hčere stvari, spričo katerih smrt malo pomeni, ki nisem vreden, da bi se dotaknil Vaših čevljev! Jaz, tepec, debeli človek, obtežen z materijo in z grehi!

Meni je dal Bog službo nad ljudmi in angeli, tem rdečim rokam je izročil oblast vezati in odvezovati!

Vse je poginilo, sedaj samo mene kličete očeta, ubogega kmeta!

Ah, saj, nihče ni bil bolj Vaš oče po krvi, kakor sem Vam jaz, moja ljuba hčerka, v imenu Očeta in Sina.

Prosite Boga, da naj bom za Vas oče in ne darovalec brez srca

In da Vam svetujem izven vsake strastnosti v duhu zmernosti in mehkobe.

Kajti on ne zahteva od Vas nič, kar je nad nami, ampak kar je najmanjšega, ker ne mara krvavih daritev, ampak darov, ki mu jih Njegov otrok da iz srca.

Sygne (zamolklo): Odpustite mi, ker sem grešila. (*On odpne svoj plašč in pokaže se v albi z vijoličasto štolo prekrizano čez prsi.*)

Kaj! Vi imate Popotnico s seboj?

Gospod Badilon: Ne. Nesel sem jo patru Vincenciju v gozd.

Ko sem se ločil to jutro

(*Potihem*) — od papeža

Sem zvedel, da je revežu hrast zmečkal noge.

Prihajam od njega. Kakšen vihar!

To me spominja na dobre čase. Nedeljivega, ko me je gonil čarovnik Quiriacij.

In ko sem prebil noč v votli vrbi z Našim Gospodom na prsih.

Sygne (poklekne): Odpustite mi, oče, ker sem grešila.

Gospod Badilon (sedi v naslanjaču poleg nje): Naj Vam odpusti, kakor Vas jaz blagoslavljam.

Sygne: Kriva sem strastnih besedi, smrtne želje, namena moriti.

Gospod Badilon: Ali se odrekate z vso svojo voljo sovraštvu do kateregakoli, in želji, da bi mu storili hudo?

Sygne: Vdam se.

Gospod Badilon: Nadaljujte.

Sygne (potihem): Georgesa,

O katerem sem Vam prej pripovedovala, oče, Ljubim ga.

Gospod Badilon: Saj to ni nič slabega.

Sygne: Bolj kakor gre katerikoli stvari.

Gospod Badilon: Vendar ne tako, kakor Boga samega, ki jo je ustvaril.

Sygne: Oče, dala sem mu svoje srce!

Gospod Badilon: Ljubiti ga izven Boga, to se pravi, premalo ga ljubiti.

Sygne: Ampak ali Bog hoče, da ga zapustim in izdam?

Gospod Badilon: Imejte potrpljenje z menoj, poslušajte me, ljuba Sygne, kajti jaz sem Vaš pastir, ki Vam noče hudega.

Če se žena loči od svojega premoženja, kakor se to dogodi, od svojega očeta, od svoje matere, od svojega kraja, od svojega ženina.

(In to storiti je prav grenko, čeprav se besede lahko izgovarjajo.)

Da živi v samotni ob vzožju križa, in obvezuje bolnike in hrani uboge

In ljubi in ceni višje od uvidevnosti in pameti te ljudi, ki nam niso za nič,

To ona stori iz polnosti svojega srca in njeno zveličanje nima pri tem nič opravka.

In da bi se Vi, zato da rešite Očeta vseh ljudi, kakor imate poklic,

Odrekli svoji ljubezni in svojemu imenu in svoji stvari in svoji časti na tem svetu,

S tem da objamete svojega rablja in ga sprejmete za moža, kakor je pustil Kristus Judeža, da ga je zaužil,

— Pravičnost tega ne ukazuje.

Sygne: Če tega ne storim, bom brez grehov?

Gospod Badilon: Noben duhovnik Vam ne bo odrekel odveze.

Sygne: Je to res?

Gospod Badilon: In jaz Vam rečem še več: Varujte se in pazite na ta veliki zakrament zakona, da se ne onečasti,

Kar je Bog ustvaril, v nas dopolnjuje. Kar mu darujemo, posveti. On dovršuje kruh in vino.

On dovršuje olje. On daje veljavo za večnost besedi, ki nam jo je podelil. Napravi zakrament, kakor svoje lastno telo

Iz priznanja, s katerim se grešnik obsodi na smrt.

Ah, kako trepeta telo duhovnika, ko ta izvržek, ki je Jezusov brat, obrne proti njemu svoj razkrojeni obraz in prizna z usti svojega gnilega telesa!

In prav tako je posvetil vsakršno privoljenje v zakonu, kjer se dve bitji drug drugemu dajeta drug drugega v last za večnost.

Sygne: Bog torej noče od mene takega privoljenja?

Gospod Badilon: On ga ne zahteva, pravim Vam za trdno.

— Prav tako, ko se je Božji Sin zaradi zveličanja ljudi

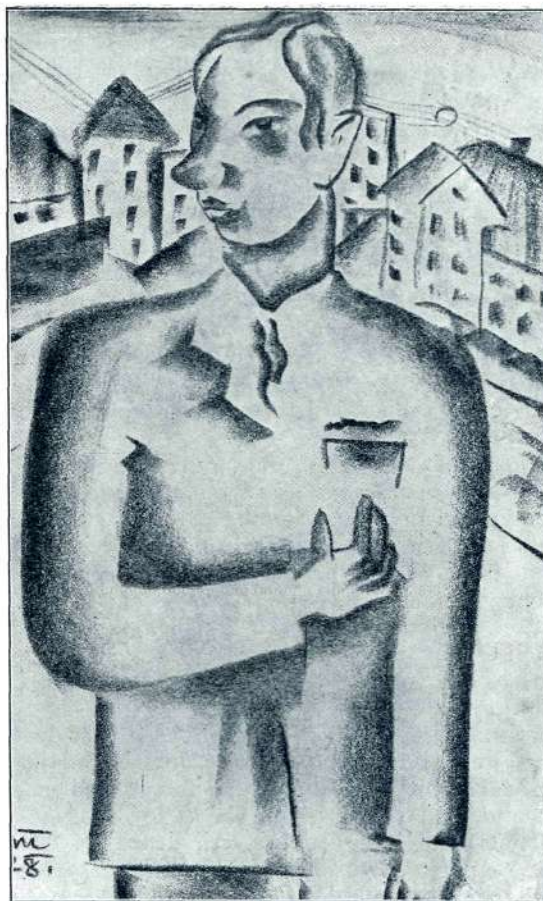
Iztrgal iz naročja Očetovega in pretrpel ponižanje in smrt,

In to drugo smrt vsak dan — smrtni greh vseh tistih, ki jih ljubi

Ga ni Pravičnost silila.

Sygne: Ah, jaz nisem Bog, ampak ženska!

Gospod Badilon: Vem, uboga Sygne.

Miha Maleš, Abiturijent (risba)

Sygne: Ali meni pripada rešiti Boga?

Gospod Badilon: Pripada Vam rešiti svojega gosta.

Sygne: Nisem ga jaz vabila pod svojo streho.

Gospod Badilon: Pripeljal ga je Vaš bratranec.

Sygne: Jaz ne morem! Moj Bog, jaz ne morem za to ceno!

Gospod Badilon: Dobro, nimate krivde na krvi tega pravičnega.

Sygne: Jaz ne morem nad svoje moči.

Gospod Badilon: Ljuba Sygne, preiščite svoje srce.

Sygne: Pred Vami je, na stežaj odprto in preklano.

Gospod Badilon: Če bi otroci Vašega bratranca še živeli, če bi šlo za to, da ga rešite, njega in njegove,

In ime, in rod, če bi Vas sam za to prosil, Za to žrtev, ki Vam jo predlagam, Sygne, ali bi jo storila?

Sygne: Ah, kaj sem, uboga deklica, da se merim z moškimi svojega rodu? Da.

Storila bi jo.

Gospod Badilon: To slišim iz Vaših lastnih ust.

Sygne: Ampak on je moj oče, in moja kri in moj starejši brat, prvi in zadnji nas vseh,

Moj gospodar, moj gospod, ki sem mu obljubila zvestobo!

Gospod Badilon: Bog je vse to za Vas bolj kot on.

Sygne: Ampak on me ne rabi! Papež ima njegove nepremakljive obljube!

Gospod Badilon: Ampak svet jih nima, za katerega Kristus ni molil. Prihranite vsemu svetu ta zločin.

Sygne: Vi ste me učili in ali mi niste rekli, da kadar je bil papež blizu pogina, ga je Bog vsakrat rešil?

Gospod Badilon: Nikoli brez pomoči kakšnega človeka in brez njegove dobre volje.

Sygne: Živim tukaj čisto sama in ne vem nič o politiki.

Gospod Badilon: Ampak to gotovo vidite, da je to ura poglavarja tega sveta in sam Peter je v rokah Napoleona.

Kdo mu brani, da napravi drugega papeža, kakor oni temni cesarji nekdanj, ali da ga odvede iz Rima

Kakor nekdanji francoski kralji, zato, da so ga imeli zase?

To je vrhovni nered! To je srce na nepravem mestu!

Ah, midva nisva sama tukaj! Spokornica, devica, pogledajte to neskončno ljudstvo, ki nas obdaja.

Blaženi duhovi v nebesih, grešniki so pod našimi nogami,

In mirijade ljudi druga navrh druge, ki čakajo Vaše odločitve!

Sygne: Oče, ne skušajte me nad moje moči!

Gospod Badilon: Bog ni nad nami, ampak pod nami,

In ne skušam Vas po Vaši moči, ampak po Vaši slabosti.

Sygne: Torej se bom jaz, Sygne, grofica de Coufontaine

Poročila prostovoljno s Toussaint Tureleureom, sinom moje dekle in čarovnika Quiriacija.

Poročila se bom z njim pred obličjem troedinega Boga in prisegla mu bom zvestobo in nataknila si bova prstane na roko.

On bo meso mojega mesa in duša moje duše in to, kar je Kristus za cerkev, bo Toussaint Turelure za mene, neločljiv.

On mesar iz leta 95, ves oškropljen s krvjo mojih ljudi.

Me bo vsak dan objemal in vse, kar bo moje, bo njegovo,

In od njega bom dobila otroke, v katerih bova združena in stopljena.

Vse to premoženje, ki sem ga zbrala ne zase, Premoženje mojih prednikov, premoženje teh svetih menihov,

Mu bom prinesla kot doto, in zanj sem torej trpela in delala.

Obljubo, ki sem jo napravila, bom prelomila. Moj bratranec, izdan od vseh in ki ima samo še mene,

Tudi jaz mu bom prelomila besedo kot zadnja.

To roko, ki jo je vzel v svojo na binkoštni ponedeljek,

Pred očmi naših štirih staršev, ki so izpostavljeni vsi skupaj na tem oltarju,

Bom vzela nazaj. Te roke, ki so se strastno stiskale pred trenutki,

Moja laž!

(*Molčanje.*)

Vi molčite, oče, in mi ne rečete nič več!

Gospod Badilon: Molčim, Sygne, in trepetam. Izjavljam Vam, da ne jaz,

Ne ljudje, ne Bog sam, ne zahteva od Vas take žrtve.

Sygne: In kdo torej me zavezuje?

Gospod Badilon: Duša krščanska! Otrok božji! Vi sami morate to prostovoljno napraviti.

Sygne: Ne morem.

Gospod Badilon: Pripravite se torej. Blagoslovil Vas bom in pojte.

Sygne: Moj Bog! Saj vidiš, da te ljubim!

Gospod Badilon: Ampak ne prav do pljunkov, do trnjeve krone, do padca na obraz, do strganja obleke in do križa.

Sygne: Ti vidiš moje sree!

Gospod Badilon: Ampak ne skozi to veliko odprtino v moji strani.

Sygne: Jezus! Moj dobri prijatelj! Kdo, če ne ti, si bil ves čas moj prijatelj. Hudo je tebe žalostiti.

Gospod Badilon: Ampak lahko je storiti Tvojo voljo.

Sygne: Hudo je ločiti se prvokrat od Tebe.

Gospod Badilon: Ampak sladko je umreti v Meni, ki sem resnica in življenje.

Sygne: Gospod, če je mogoče, naj gre ta kelih mimo mene!

Gospod Badilon: Vendar Tvoja volja naj se zgodi in ne moja!

Sygne: Ah, saj to, o Bog, če že pustim vse za Tebe,

Tudi Ti s svoje strani stori kaj.

Ne čakaj in vzemi moje ubogo življenje z vsem drugim vred!

Gospod Badilon: Vendar samo Tebi pripada vedeti za dan in uro.

Sygne (zamolklo): Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se me?

Gospod Badilon: On je že pri Vas.

Sygne: Gospod, tvoja volja naj se zgodi in ne moja!

Gospod Badilon: Je to res, Sygne, in vse je dopolnjeno?

Sygne: ... In ne moja.

(*Molčanje.*)

Gospod, tvoja volja naj se zgodi in ne moja! Gospod, tvoja volja naj se zgodi in ne moja!

Gospod Badilon: Hčerka moja, moja ljuba Sygne, ali ne vidite sedaj, kako lahko stvar Bog zahteva od Vas?

Torej sedaj je končno porušena zgradba Vašega samoljubja? Na tleh je tista Sygne, ki je ni Bog napravil! Izrvana je do korenin

Ta trdovratna ljubezen do samega sebe! Stvar s svojim stvarnikom je v Edenu Križa!

»Moj otrok, gotovo je veselje veliko, ki ga pripravljam svojim svetnikom, a kaj praviš o mojem kelihu?« Lahko je umreti

lahko je vzeti nase smrt in sramoto in udarec v obraz in nerazumenje in zaničevanje vseh ljudi.

Vse je lahko razen razžaliti Te.

Vse je lahko, o Bog, tistemu, ki Te ljubi,

Razen ne delati po Tvoji sveti volji.

(Vstane.)

In sedaj tudi jaz Tvoj duhovnik, vstanem in se nagnem nad to darovano žrtev

In molim zanjo, kakor se moli nad nekvašenim kruhom pri maši.

Sveti Oče, Ti vidiš to ovco, ki je storila, kar je mogla.

Imej sedaj usmiljenje z njo in ji ne naloži neznosnega bremena,

Imej usmiljenje tudi z menoj, duhovnikom, grešnikom, ki sem Ti pravkar daroval svojega edinega otroka z lastnimi rokami.

In Vi, moja hčerka, recite, da mi odpustate, preden Vam odpustim.

(Ona da znak z roko, on ji položi svojo roko na glavo.)

Sygne, zberite se, blagoslovil Vas bom in božja milost naj bo z Vami!

(Ona se spusti in pade z glavo naprej na tla in obleži razprstrta in z iztegnjenimi rokami. On napravi počasi križ nad njo; rdeči žarki zahajajočega solnca prodirajo skozi okno.)

(Konec drugega dejanja)

Tretje dejanje

Sygne se je poročila s Turelureom. Napoleon je premagan in vojske zaveznikov stojijo pred Parizom. Poveljnik Pariza je Turelure. Kralj je poslal kot svojega odposlanca Georges de Coüfontaine. Turelure se ne pogaja sam z njim, ampak poveri to nalogo Sygne. V zameno, da izroči Pariz, zahteva Turelure, da kralj priseže na konstitucijo in da se Georges odreče vsem svojim naslovom in premoženju v korist sina, ki se mu je pravkar rodil. Georges podpiše. Ko pa Turelure vstopi, strelja nanj. Sygne skoči pred Turelurea, da ga krije. Georgesova krogla jo zadene. Turelure ustrelji nazaj in Georges pade. Sygne umira.

Vrne se

Turelure. *(Privzdigne Sygne pod pazduho in jo posadi v velik in globok naslanjač. On sam se usede pred njo, in jo ostro gleda.)*

4. prizor:

Turelure: Dober dan, Sygne

(Ona se napanja, kakor da bi rada govorila in ne more.)

Ali me slišiš? Ali ne maraš govoriti? Govori kljub temu, jaz ti lahko berem besede s tvojih ustnic.

(Ona govori brez glasu.)

Mrtev? George, če je mrtev?

(Znak.)

Žalibog, moram ti reči, da je tako.

(Besede na ustnicah.)

Mira Pregelj, Glava dečka (olje)

Duhovnik? Jaz ti povem, da je mrtev. Prepozno. Prepozno je.

Krogla ga je zadela v čelo. On je mrtev.

— Jaz sem živ.

Po tvoji zaslugi, ljuba Sygne.

(Molčanje.)

Brez duhovnika, brez izpovedi.

In v okoliščinah, žalibog! ki nam dajo majhno dvomiti o njegovem zveličanju.

(Molčanje.)

Kaj? Jaz te ne razumem.

Neskončna?

Da je božja usmiljenost neskončna? To je res, božja usmiljenost je neskončna.

Tudi njegova pravičnost. »Nescio vos«, stoji zapisano. »Jaz ne vem, kdo ste.«

Tako govori Oče.

(Molčanje.)

Zapisano. Lahko trdiš, da ni.

(Molčanje.)

Ampak, Sygne, kako ti moram biti jaz hvaležen!

Moje življenje si rešila za ceno svojega.

O skrivnost zakonske ljubezni! o požrtvovalnost, ki si vredna davnih časov!

O tebi je zapisano, kakor nekdanj o Rut: Pozabila bom svojo deželo in tvoji bogovi bodo moji bogovi.

Kaj je zate brat v primeri z možem, ki si si ga izbrala?

Ah, jaz hočem, da kjer bom jaz, boš ti od sedaj naprej z menoj in da naše kosti počivajo druge ob drugih v isti grobnici.

(Molčanje.)

Tudi to ne? Ampak jaz pravim ja, in jaz sem tisti, ki je močnejši. Jaz te poznam bolj kakor ti sama sebe, in to zadnje dejanje te je končno odkrilo. Ljubezen je močnejša vez kakor kri. In kdo bi te bolj poznal, ljuba Sygne, kakor ta tvoj mož, kateremu se je odkrila skrivnost tvojega deviškega telesa?

(Molčanje.)

Tvoja žrtev vsaj ni bila zastoj: Kralj se povrača v Francijo.

(Molčanje.)

Kralj je nanovo tukaj in jaz sem njegov ministrski predsednik.

(Molčanje.)

Coûfontaine je nanovo rojen v našem ljubem otroku. Ali ga nočeš videti in poljubiti?

(Znak, da ne.)

Kaj? Ti nočeš videti našega otroka.

(Molčanje.)

To je huda stvar.

(Molčanje.)

Sygne, nima zmisla, da bi ti skrival. Jaz se bojim, da je tudi zate smrtna ura blizu. Župnik Badilon ni daleč. Ali naj ga pokličem?

(Molčanje.)

Sygne, ali sem prav razumel? Kaj je to, ti nič ne rečeš?

(Molčanje.)

Dobro se držiš, Sygne. Ampak ti mi ne moreš skriti solze, ki ti tečejo iz oči.

(Molčanje. Ona joka.)

Ali misliš, da te ne razumem?

(Molčanje.)

Ti mi nočeš odpustiti. Ti nočeš, da ti ta duhovnik podeli odpuščanje.

Ti mi daš rada svoje življenje, smrt je bila pre-dobra stvar, da bi mi jo pustila.

Ampak ne odpustiti mi. In vendar je to nujen pogoj za tvoje zveličanje!

(Molčanje.)

(Turelure počasi, kakor da bi bral z njenih ustnic.)

»Jaz ne morem več«, praviš?

(Molčanje.)

Turelure (vkljub temu): Vse je izčrpano — do dna. — Vse je iztisnjeno — do zadnje kaplje. Ne, to ni to.

Dolžnost ostane.

Naj te zarotim pri tvojem zveličanju.

V resnici, ti si pohujšanje za mene, ki nič bolj ne verjamem v te stvari kakor tvoj brat.

(Molčanje. Znak, da ne.)

Tako veliko je sovraštvo, ki ga imaš zoper mene!

Kaj je bil torej naš zakon?

Zakon je zakrament. Duhovnik ne naredi zakona, ampak privoljenje.

In kakor kruh Evharistije, je ja snov tega ne-prestanega obhajila.

Kako zelo mora biti popoln ta ja, ki napravi iz dveh duš

Eno samo v enem samem mesu?

Velik zakrament, pravi apostol.

(Molčanje.)

Sygne, kaj si naj mislim o tem ja, ki si mi ga dala?

(Molčanje.)

Ali so bili tvoji nameni resnični? Polom. Šlo je za to, da bo papež rešen? Ne. Nobena dobra stvar ne opravičuje slabega dejanja. Nobena.

(Molčanje.)

Sygne, ali me slišiš? ja, jaz vidim, da me še slišiš. Ah, ponosna ženska, ti se ne upogneš!

(Molčanje.)

Ti nisi zmogla svoje žrtve do konca in ti se umikaš v zadnjem trenutku.

Pogubljenje, Sygne! cela večnost brez Boga, ki te je napravil,

In ki je tudi mene napravil, po svoji podobi; ja, čeprav odklanjaš, da bi mi odpustila!

Po tem Bogu, ki te kliče v tem zadnjem trenutku in te poziva, tebe, ki si zadnja svojega rodu.

Coûfontaine! Coûfontaine! Ali me slišiš?

In kaj! ti odklanjaš, ti si nezvesta!

Vstani, tudi če bi bila mrtva! Tvoj gospod te kliče! Torej ti se ne oglasiš?

Vstani, Sygne, vstani, vojak božji! in daj Bogu svojo rokavico.

Kakor Roland na bojišču, ko je dal svojo pest Nadangelu Mihaelu,

Vstani in zavpij: ADSUM! Sygne! Sygne!

(Ogromen in izzivajoč nad njo.)

COUFONTAINE, ADSUM! COUFONTAINE, ADSUM!

(Ona se obupno napne, kakor da hoče vstati, in omahne)

TURELURE (bolj tiho in kakor da je prestrašen) COUFONTAINE, ADSUM.

(Molčanje.)

(Vzamē baklo in gre z lučjo mimo oči, ki ostanejo mirne in uprte.)

Zastor pade

Prevedel Božo Vodušek

Miha Maleš, Monotipija